

EUGEN URICARU

Supunerea

roman

Colecția: Opere fundamentale
Coperta: Florin Afloarei

Lector: Constantina Raveca Buleu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura Contemporanul
OP-22, CP-113, Sector 1, Bucuresti,
Cod 014780, Romania
Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618
E-mail: office@contemporanul.ro
www.contemporanul.ro

Anul apariției: 2013 Ediție
Digitală (pdf) ISBN
978-606-8260-22-8

Copyright © 2013 Contemporanul

Această carte în format digital (e-Book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

EUGEN URICARU s-a născut la 1 noiembrie 1946, în Buhuși. Debutază editorial în 1974 cu volumul de povestiri *Despre purpură*. După cartea de debut, publică volumul de nuvele *Antonia* (1977) și romanele *Rug și flacără* (1977), *Mierea* (1978), *Așteptându-i pe barbari* (1981, 1999), *Vladia* (1982), *1784 – Vreme în schimbare* (1984), *Stăpânirea de sine* (1986), *Glorie* (1987), *Pentimento* (2000), *Navigare* (2001), *Cât ar cântări un înger* (2008), *Plan de rezervă* (2011). Cărțile autorului au fost distinse cu premii ale Uniunii Scriitorilor din România (1980, 1985) și cu Premiul Academiei Române (1985). Volumele sale au fost traduse în germană, polonă, greacă, maghiară, rusă, macedoneană, vietnameză și sârbă. Este de asemenea traducător din limbile italiană (Curzio Malaparte, Italo Calvino) și rusă (Alexandr Soljenițin), precum și autor de scenarii de film. Filmele *Rug și flacără* și *Stare de fapt* (realizate după scenariile sale) au fost distinse cu Marele Premiu la Festivalurile de la Santa Rem (Portugalia, 1979) și respectiv San Marino (1995). Fondator al revistei *Echinox* (1968).

Zero

Nenorocirea care o lovise pe Petra Maier nici nu putea fi comparată cu deziluzia ce o suferise Neculai Crăciun. Moartea, cu totul neprevăzută, a lui Cezar Maier l-a adus cu picioarele pe pământ cu o asemenea violență, încât și în timpul înmormântării și după aceea n-a scos un cuvânt, nici măcar să o consoleze pe femeie, aruncând doar câte o privire și întrebându-se cum a putut el, un om cu atâta experiență și cu un simț al realității cu totul ieșit din comun, să-și închipuie că în nenorocitul ăsta de târg, Peta, s-ar putea afla cineva care să conteze, atâta doar, să conteze, măcar cât negru sub unghie, pentru el. Intrase ca prostul într-un joc al amăgirilor, al închipuirii, al superstițiilor și aiurelilor cu care niște nefericiți, niște nimeni, nu în fața istoriei, ci pur și simplu niște neica-nimeni își păcăleau zilele. Asta era! Crezuse că va da lovitura. Un puștiulache care bâiguia ceva despre ce urmează să se petreacă cu alții ar fi fost o resursă de noroc și putere extraordinară, trebuia doar să-l pricepi. El ar fi fost în stare să-l priceapă, cu condiția să fi fost adevărat. Să existe. Doar că darurile acestui copil nu erau decât spaimă, închipuiri. Nu le puteau lua în seamă decât cei ce se temeau, care erau bântuiți de neîncredere și aveau motive întemeiate să se teamă. Grancea, marele șef care-l trimisese la Peta, se temea de ceea ce se întâmplase în trecutul său. Cezar și Petra Maier de ceea ce urma să se petreacă în viitorul lor, care, culmea, nici măcar în poveștile care circulau despre ei nu se spunea altfel, era singurul viitor pe care nu-l puteau vedea. Neculai Crăciun știa că el nu aparținea nici trecutului, nici viitorului, el era omul prezentului, omul perfect, potrivit, de neînlocuit.

La înmormântare n-a venit aproape nimeni. De fapt dacă n-ar fi fost el și cei câțiva cerșetori, groparii, preotul și

crâsnicul ar fi putut spune că n-a fost nimeni. Petra Maier era cu totul singură. Mai singură decât își închipuia pentru că Neculai Crăciun avea deja în buzunar biletul de tren, nu voise să cheme mașina de la Timișoara pentru că avea nevoie de o zi, două, să reflecteze și să găsească o ieșire din buimăceala în care intrase.

De la cimitir, Neculai Crăciun s-a dus direct la gară și nu s-a mai întors în Peta decât peste 25 de ani. Nu credea că va mai apuca ziua, între timp dăduse și de urma casetelor cu valori de la Poștă, nu s-a apropiat de ele decât prin februarie 1990. A făcut apoi un drum în Austria, a vândut ce era de vândut, a cumpărat ce era de cumpărat și și-a deschis un magazin cu piese de schimb, uleiuri și mașini la mâna a doua chiar la doi pași de ultima benzinărie spre Stamora Moravița. Era pensionar, dar nu-i păsa de pensie, doar bani de țigări. Fuma pentru că umbla mult, ba la sârbi, ba la unguri, ba în Germania. Considera că are succes și era convins că îl merita.

Grancea fusese rănit grav, din prostie, la sfârșitul evenimentelor și a murit în spital, același spital pe care îl închisese din precauție când au apărut primii morți și răniți. Precauția venise din felul lui de a fi apucător, totul îl privea și dădea socoteală pentru toate. Or răniții și morții nu erau ai lui. „Să-i ducă la spitalul militar, că sunt ai lor” a hotărât, gândindu-se că așa va fi mai bine. Fusese mai rău. N-a mai ieșit din salonul în care nu cunoștea pe nimeni însă el era cunoscut de toți, inclusiv de sora care ducea ploștile. Nu credea însă că din cauza asta urma să și moară, din cauză că el saluta pe toată lumea și nimeni nu voia să-i răspundă și atunci îl ocoleau ori se făceau că nu-l observă. Iar când i s-a făcut cu adevărat rău, toată lumea a crezut că se preface, așa, ca să atragă atenția, ca să stârnească un pic de compasiune. Când și-au dat seama ce se petrece, era prea târziu și tuturor li s-a părut stupid ceea ce s-a întâmplat, absolut stupid. L-au scos din salon și în locul lui a venit un soldat cu melenă care în mod normal trebuia internat la spitalul militar însă acesta era închis din cauza anchetei privind victimele represiunii.

După înmormântare, Petra Maier a rămas singură, cât de mult poate fi un om singur. A început să aștepte. Întâi a așteptat rezultatul autopsiei lui Cezar. Ea n-a fost de acord cu autopsia însă cineva a insistat, „nu se poate muri la vârsta lui Cezar în somn, așa, pe neașteptate, trebuia să fie ceva, se interesează și unii de la..., mă rog, se face autopsia și gata”.

A așteptat rezultatul care îi comunica un lucru deja știut „cauza morții – necunoscută”. Nu avea cum să afle că la cererea unei persoane care nu putea fi refuzată se prelevaseră mostre de țesut și sânge, mostre care au fost arhivate la „Mina Minovici” unde au stat ani întregi, neatinse. O analiză atentă costa și mai cu seamă trebuia cerută. Petra Maier ar fi avut întâietate, dar ea se mulțumise cu singurătatea și cu faptul că, prin minune, și-a găsit de lucru la ferma Gospodăriei de partid unde se creșteau nurci și vulpi argintii. Era un miros insuportabil pentru oricine intra acolo. Pentru ea, nu. Lucra la bucătărie și putea jura că mâncarea pentru animale era mai bună decât la Cantină. Erau animale mofturoase, bolnăvicioase și costau o groază de bani.

Dacă ea n-a cerut analize legale, iar Neculai Crăciun nici atât, voia să uite cât mai repede cu putință de rătăcirile lui omenească „auzi, dom’le, să te iei după gura târgului în munca de informații, mi-am pierdut mințile, nu alta, m-a deocheat nebuna aia”, mai zicea din când în când, atunci când era singur și beat, atunci numai întâmplarea a făcut ca un doctorand să citească dosarul mostrelor și să se apuce de treabă.

Rezultatul a fost considerat o probă tipică de amaturism în cercetare și nici măcar n-a fost folosit în teza care avea ca subiect ceva legat de limfogradulomatoză și anemia pernicioasă. Rezultatul la care ajunsese tânărul doctorand era scandalos – băiatul ori murise de foame ori de o boală rară, prezentă la un grup etnic siberian, maldia Derrick-Wouterman, în formă neagresivă, moștenită genetic. Simptomul caracteristic era acela că până la maturitatea sexuală copiii și puberii își pot pierde cunoștința, altfel spus, leșină din cauza unei dificultăți de agregare a oxigenului în hemoglobină. Fenomenul se petrece identic la subnutriți, în restul lumii. Era evident că doctorandul

greșise undeva, ori alterase probele pentru că deși Cezar era o slăbătură nu putea fi considerat subnutrit, iar altfel, ce să caute neamul ăla siberian la Peta?

Toate acestea Petra Maier nu le-a aflat, nu avea de unde să le afle. Neculai Crăciun putea să le afle, dar aproape că uitase cu totul și de Cezar și de Petra Maier. Singurul lucru care-i rămăsese în minte din acel episod provincial era faptul că Teodor Grancea a tăcut vreo cinci minute când el a terminat raportul, încheind cu o frază la care s-a gândit mult înainte. „Nu mai e nimeni în afară de Petra Maier în Peta care să mai știe ce s-a petrecut acolo după război, iar tot ce știa ea, știu și eu”.

A tăcut cinci minute lungi apoi a zis „deci, tot ce știe ea știi și tu, iar ce știți voi amândoi știu și eu. Asta-i!”. A ieșit din biroul lui Grancea fiind sigur că niciodată nu va fi avansat cât va fi Grancea în acel birou, dar nici nu va fi pus pe liber, ca atâția alții. Nu avea altceva de făcut decât să aștepte. Și a așteptat, la fel ca Petra Maier. Numai că spre deosebire de ea, el n-a ieșit pe stradă, în nici una din acele zile. După 25 de ani de la înmormântarea lui Cezar, Petra Maier a ieșit în stradă, nu i-a fost frică, s-a dus anume la Timișoara pentru asta. Atâta doar că a fost un moment când a simțit că tot sângele îi coboară din cap în picioare și nu mai poate scoate un sunet, nu se mai poate mișca, era ca un cadavru care respira. A fost momentul în care luată de val s-a trezit în clădirea Operei, toți vorbeau, toți se agita, nimeni nu era în stare de nimic, dar toți știau că au dreptate și că se va întâmpla un lucru extraordinar – vor rămâne în viață cu toate că orice minte lucidă le putea spune că va fi invers, deja tancurile pleaseră din Cluj către Timișoara, vor fi făcuți zob. Era un moment în care doar încrederea și credința reușeau să răzbată.

În acel moment a auzit o voce care i s-a părut cunoscută, n-o mai auzise de zeci de ani, era vocea care o trimisese de-a dreptul în Dal'stroi, în taiga, o voce sigură pe sine, cu toate că era mai hârâită, mai lipsită de inflexiuni. Dar era aceeași voce metalică marcată de accentul didactic și moale, dintotdeauna. „Dar asta ce caută, ce caută aici? Toată viața n-a făcut decât să-i slujească, ba la Garnizoana sovietică, ba la syndicate, ba la partid... o știu eu, e de-a lor, nu-i de-a noastră. Vigilență domnilor, vigilență, să nu ne

lăsăm infiltrați, ați auzit, tancuri, elicoptere, teroriști, să fim uniți și vigilenți.”

N-a îndrăznit să întoarcă privirea, știa că era el, Pantelei Marcencu. Era la mare preț, făcuse și pușcărie în vremea lui Dej, nu mult, dar atât cât trebuia ca acum să fie ascultat cu sfințenie.

N-a așteptat să-i spună cineva să plece. A plecat singură, strecurându-se pe lângă zidul Operei, piața era plină, lumea aștepta primul discurs liber într-un oraș care dacă nu era încă, urma să fie și el liber.

Petra Maier a ajuns cu bine în Peta unde toată lumea se uita la televizor. Era atât de cald încât s-a așezat pe o bancă, în grădina publică desfrunzită, așteptând ca de la Primărie sau de la Partid să vină cineva și să anunțe ce urmează să fie de făcut. N-a venit nimeni. De la toate geamurile se auzeau aparatele de radio și televizoarele date la maximum. Dacă nu participau direct, oamenii simțeau nevoia să fie cuprinși, să li se umple urechile, să vadă și să-și închipuie.

A rămas în grădina publică până dimineața și în cursul nopții i s-a părut că aude și vocea lui Marcencu, probabil dădea o declarație la televizor. „Câți ani să aibă?” s-a întrebat Petra Maier. N-avea importanță: „Îl vor înmormânta cu fanfară”.

Peste două săptămâni ferma a fost cumpărată, iar Petra Maier a fost scoasă la pensie. Avea și vârsta. Când vulpile și nurele au început să moară pe capete, cineva a emis părerea că s-ar putea să fie din cauza hranei, nimeni nu știa ce și cât să le dea de mâncare la lighioanele care aproape că turbaseră, se sfâșiau între ele. Au căutat ce au căutat în hârtii și până la urmă cineva, poate aceeași persoană, și-a adus aminte de Petra Maier, bucătăreasa de la Cantina partidului, de la Casa de oaspeți și de la fermă. Au căutat-o în toată Peta. Nici urmă. Culmea era că n-au găsit pe nimeni care să-și aducă măcar aminte de ea. De la Casa de pensii li s-a răspuns oficial că nu și-a ridicat nici un leu din suma convenită, iar între timp lei s-au cam dus de-a dura. Singurul semn că Petra Maier a existat era faptul că uneori cineva mormăia „cine, mama lui Cezar?”. Iar cei de la fermă, nou-veniți în Peta, întrebau „dar cine-i Cezar ăsta?”. Omul ridica din umeri, „ei, cine, copilul ei,

din flori cum ar veni. Dar avea un dar. Păcat că a murit, putea să facă bine la toată lumea. Lui nu, dar la toată lumea da. Cum s-ar zice, putea să mântuiască pe oricine, pe toți. Se spune că aflase regulile, cum poți să salvezi lumea. Dar chiar merită?”. Cu toate că erau oameni diferiți, toți spuneau aceleași cuvinte. Acest lucru făcea pe oricine să se îndoiască profund de darul acelui băiat, de multă vreme dus întru cei drepți, ba chiar și de banala lui existență. În câteva luni ferma a dat faliment și în locul ei s-a deschis un depozit de piese auto și mașini de mâna a doua, o filială a unei mari firme din Timișoara.

Era singura dovadă că băiatul Petrei Maier știa ce spune când vorbea de viitorul altora. Era o dovadă despre care proprietarul firmei n-avea nici chef și nici interes să vorbească.

Tot ce se întâmplase până atunci fusese previzibil. Tot ce urma, nu mai putea fi prevăzut. La început n-au fost decât niște cuvinte, despre care cei mai mulți dintre oameni credeau că sunt simple zvonuri, iar dacă nu erau așa, oricum n-aveau nici o putere. Se înșelaseră și stă în firea oamenilor să se înșele.